

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեհար-
քի եւ Շաբաթ օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է
100 դրոս արծաթ: — Վեցամսեայն 50. — Գաւազաց համար 115 դրոս.
Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրշ.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Արսոնաշէր եւ Տնօրէն Անտոն Սախանց,
Կ. Պօլիս, Պապը Ալի հասէսի քիւ 20
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք հս չեն տրուիր:

ԹԻԻ 130 Բ. ՏԱՐԻ

1888

ՄԱՐՏ 26 ՇԱԲԱԹ

ՅԱՆՁՆՈՒՄՆ ՊԵՇԻԿԹԱՇԻ ԳԵՐԵՋՄԱՆԱՏԱՆ

Ինչպէս ծանուցած էինք չորեք-
շաբթի օր Խառն ժողովն ինիստ
գումարեցաւ, ընդ նախագահու-
թեամբ Պատրիարքական Գեր. Փոխա-
նորդ Հօր և Ատենապետութեամբ Վ. Ե-
սեմ. Մագսուտ Սիմօն պէյի:

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն
անձնական տկարութեան պատճառաւ
բացակայ էր ժողովէն, հետևաբար
Փոխանորդ Հօր միջոցաւ զրկած էր
ամենայն Հայոց վեհ. Հայրապետին
Պէշիկթաշի Ազգ. գերեզմանատան խնդ-
րոյն նկատմամբ ուղղելու կոնդակը զոր
յոտնկայս կարդայուեցաւ ի ներկա-
յութեան հրաւիրեալ Գեր. եպիսկո-
պոսաց:

Ահաւասիկ կոնդակին պատճէնը:

ՄԱԿԱՐ Ժառայ Գրիստոսի և ան-
հասանելի կամօքն Աստուծոյ եպիսկո-
պոսապետ և Կաթողիկոս ամենայն
Հայոց ծայրագոյն Պատրիարք հա-
մագդական նախամեծառ Աթոռոյ
Սրբաբանեան Առաքելական Մայր ե-
կեղեցւոյ Սրբոյ Կաթողիկէ Էջմիածնի,
Գերաշնորհ Պատրիարքին Հայոց Կ.

Պօլսոյ Բարձր. Սրբազան Յարութիւն և
Տէր խնդալ:

Ի հաւաստի աղբերաց տեղեկա-
ցաք, զի խնդիրն յանձնելոյ կամ ոչ
ղգերեզմանատունն Հայոց Պէշիկթաշի
ի մշտնջենական տիրապետութիւն ար-
քունի պալատան Օգոստափառ Սուլ-
թանին տակաւին չէ վերջացեալ:

Արդ՝ որովհետեւ գերեզմանատունն
այն գտանի կից ընդ պալատան նո-
րին Կայսերական Մեծութեան և յայս
սակա ի բազում ամաց հետէ արգիլ-
եալ է թաղել ի նմին զննչեցեալս,
որովհետեւ նոյն ինքն վեհափառ Սուլ-
թանն պէտս ունի հողոյն այնմիկ և
Օգոստափառ Անձն Նորին Կայսերա-
կան մեծութեան նուիրական է վասն
համօրէն ժողովրդեան և հպատակաց,
և որովհետեւ Ազգ. Հայոց ի սկզբա-
նէ անտի ճոխացեալ է պարգեւաբաշ-
խութեամբ շնորհաց Օսմանեան վե-
հապետաց, վասն որոյ պատուիրեմք,
զի փոխադրելով զոսկերոտիսն ի սըր-
բավայրս ազգային գերեզմանատանց,
զգետինն զայն բացառաբար յանուն
Ազգիս նուիրել Սրբայական Անձին Ն.
վեհափառութեան:

Հաւաստի եմք, զի Սրբազնութիւն
Ձեր և որք ընդ Ձերով նախագահու-
թեամբ՝ Բարեշնորհ անդամք Կրօնա-

կան ժողովոյդ և ամենասիրելի ազգն
Հայոց որդիական սիրով հպատակեա-
լիք Հայրական առաջարկութեան մե-
րում, որ մնամ վասն Ձեր ամենեցուն
և լրութեան աղգիս:

Ամենաջերմեռանդ աղօթարար
ՄԱԿԱՐ Կաթողիկոս
Ամենայն Հայոց

Համար 86

Ի 28 Փետրվարի 1888 ամի Փրկչական
և ի Թուականութեան մերում ՌՅԼԷ
ի Ս. Էջմիածին:

Յետ ընթերցման ժողովն խորհր-
դակցութեան մտնելով միաձայն հա-
պանութեամբ յայտարարեց թէ՛ իրենց
պարտաւորութիւնն էր հնազանդիլ
ամենայն Հայոց Հայրապետին պատ-
ուէրին և առաջարկութեան և գրա-
ւոր հաղորդեցին իրենց այս յայտա-
րարութիւնը, զոր ստորագրեցին գը-
րեթէ բոլոր ներկայ եպիսկոպոսունք:

Հետևաբար Խառն ժողովն որոշեց
ի գործ դնել Հայրապետական կոն-
դակն, և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր
յանձնեց հարկ եղած հրամաններն
տալ, Պէշիկթաշի Գեր. Ս. Գարոզին
և Թաղ. Խորհրդոյն որպէս զի ոսկե-
րոտեաց փոխադրութիւնը պարտ ու
պատշաճ յարգանք կատարուին և
գերեզմանատունն՝ յանուն Հայոց Ազ-

գին վայելուչ եղանակաւ Վեհ. Սուլթանին նուիրուի ըստ յանձնարարութեան Ազգ. Ժողովոյ և ըստ առաջարկութեան Հայրապետական կոնգակին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԸՆԹԱՑԻ

Մինչդեռ Ազգ. Վարչութիւնը բարւոք և փութաշանութեամբ կաշխատի ազգային գործերը ուղղութեան մը բերելով կարգադրել, Վարչութեան և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր դէմ միշտ խոչընդոտներ կը յարուցուին ուխտեալ ընդդիմադիրներու կողմէ, եւ այս ընդդիմադրաց դէմ՝ բազմաց հետ մենք ալ կըսենք թէ ազգային ձեռնհաս իշխանութիւնը շատ թոյլ կը վարուի. Մաղնիսայի մէջ բարեկենդանական խնջոյքներ կը կատարուին ի նախատինս Հայաստանեայց Մայր Աթոռոյ, այդ շահապաշտ արեղան մինչեւ երբ պիտի յանդգնին նախատել ընդհանուր ազգն ու եկեղեցին. և այս չբաւեր, մեր եկեղեցւոյ սրբազան օրինաց պաշտպան երկու Աթոնապատիւ քահանայք փիլոնաղուրդ կը հրուշակուին որոց մին կրօն. Ժողովոյ հրաւիրմամբ Պօլոյ եկեղեցեաց մէջ պատարագած է:

Պատրիարքարանի դիւանին մէջ հետզհետէ կը դիզուին առաջնորդական հրաժարականներ, այս ալ դաւառաց ամենավատթար մէկ ժամանակին, որ մէկ կողմէ սոփի միւս կողմէ աղքատութիւնը գաւառացիներն յետին թշուառութեան մատնած է, առաջնորդը կը քաշուին կու գան Պօլիս և նորքնախորք ալ չեն ընդունիր իրենց տրուած պաշտօններն: Ըստ մեզ քանի որ եկեղեցական հարք կը դադրին հովուելէ Ժողովուրդը, Վարչութիւնը դէթ բանիբաւն աշխարհականներ զրկէ առաջնորդական թեմերը և հաւաստի թող լինի որ վեղարաւորներէ աւելի գործ պիտի տեսնեն ատոնք իւրեանց բարւոք վարչութեամբ:

Թաղային դպրոցներն շահագիտական դպրոցներէ բաւական ժամանակ զննասուելէ յետոյ տակաւ բարւոքի սկսան. թէ և ընդհանրապէս դեռ նըպաստիւք կը մասակարարուին. սակայն իւրեանց զաւակը օտար դպրոցներ զրկող հայրեր եւ մայրեր զգալի կերպով օր ըստ օրէ կը խելաբրին, որմէ կը յուսացուի թէ՝ ապագային

աղգային վարժարաններն կանոնաւոր հաշուեկշիռներ պիտի կարենան ունենալ:

Կը մնայ Պատրիարքարանի ելմտացոյցը միշտ իւր բացովը, որն որ խօսքը երկարելէ զգուշանալով, կը փութանք դոցել:

ԹԱՂ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ

Եէնի գաբուլի առ ժամանակեայ և Վարչութեան հրամանաւ լուծեալ Թաղ. Խորհուրդը դեռ կը շարունակէ գիշերներն թաղեցիները Ժողովի հրաւիրել, բայց ո՛չ ամենքը. այլ միայն անոնք՝ որք իրենց հլու գործիք եղած են:

Հինգշաբթի գիշեր նաև հրաւերներ սփռելով թաղին մէջ. գիշերանց քիչ մնացեր է որ խռովութիւն մը հանէն: Այդ Թաղ. Խորհրդոյ առժամանակեայ ատենապետը իւր վերջին աստիճան աղգասիրական եռանդէն, կը ցանկայ եղեր անժամանակ կերպով իւր սիրելի պաշտօնը վարել, բայց ապերախ եէնի գաբուլիք, չեն ուզեր ճանչալ այս մարտիրոսական անձնագոհութիւնը և կուզեն եղեր հեռացնել ցեցը մուշտակէն՝ չը մոռնանք ըսելու որ թոռներովը միատեղ: Ահա այս անկուր անիրաւութեան դէմ կը մագառի առ այժմ այդ անձնուէր աղգասէրը:

ԱԻՆՏԱԲԵՐ

Այս թերթը հակառակ իւր անուան, աղետաբեր ըլլալ սկսած է ժամանակէ մը ի վեր. կարգ մը մարդորս օտարազգի միսիօնարներ յիշեալ թերթը իրենց գործիք ըրած, Հայոց հետ հայ, Յունաց հետ յոյն, Պուլկարաց հետ պուլկար, Ասորոց հետ Ասորի, Խալոններու հետ խալոն կըլլան ու Աւետարան քարոզելու պատրուակաւ մեր հայրենի խրճիթներու մէջ կը սողոսկին և այլը կնոջմէն, հայրը դուկէն և եղբայրը եղբորմէն կը զատեն նոցա մէջ մոլեռանդական հեռ և ատելութիւն սփռելով: Ամենէն ծիծաղելին սա՞ է որ, մինչդեռ իրենք համոզուած են թէ՝ Տիրոջ ուղիղ բանը բռնել են կերթան, նոյն իսկ իրենց մէջ բաղմաթիւ աղանդաւորներ կան, ինչպէս են՝ Լսւտերականներն, Կալ-

վինականներն, Մկրտիչեաններն, Երիցականներն, Զուինկեաններն և այլ բաղմաթիւ աղանդներն և այդ Աւետարանի Բաբելոնացիներն դեռ իրենց մէջ համաձայնութիւն մը չը գոյացուցած, եկեր զմեզ՝ ուղափառ քրիստոնեայքս, քրիստոնէացնել կաշխատին:

Ամերիկայի Ժողովուրդը տարին 5 միլիօն տոլար՝ այսինքն 1 միլիօն 250 հազար անգլիական ոսկի կը վճարէ հեթանոսներ դարձի բերելու նպատակաւ. բայց այդ ահագին դուժարով պարարող միսիօնարներն կուգան քրիստոնեայ աղգերը հեթանոսներ, Այս մարդսրաներու կափուրն ինկած խղճալիներէն մին անցեալները Աղետաբերի միջոցաւ հրաւեր կը կարգար այն ամեն անոնց՝ որք Ս. Աւետարանի ստուգաբանութեան մանել կուզեն. աւետարանի՝ . . որ ինքնին կենաց լոյսն է, որ կուսուցանէ և ոչ թէ կը ուսուի. բայց մեր նորաղանդներն ընդհանրապէս մտային ապշութեան են. թարկեալ են. եթէ չէք հաւատարմեզ, անցէք իրիկուն մը Գուժ գաբուլի երկաթուղոյն դէմ գտնուած Տիրոջ սրճարանին առջևէն, և պիտի տեսնէք ցիրեցան նստած մեղմաղձ դէմքեր որք իւրեանց ապուշ լուծեամբը, ձեզ պիտի յիշեցնեն հիւանդանոցի ապուշներու տխուր յարկը: Ահա ատոնք են այն նորաղանդներն՝ որք կարծեն թէ տիրոջ ուղիղ բանին կը հետեին իւրեանց բանականութենէն կամաւ հրաժարելով:

Իբր թէ այս մարդորսներն չէին բաւեր պատուհաս մեր ազգին գլխուն, հիմայ ալ ժէզուիթք Թրանսայէն արսորուելով, եկան սփռուեցան մայրաքաղաքիս կեդրոնի թաղերուն մէջ. Այս մարդկային ընկերութեան ցեցեցերը, քիչ ժամանակի մէջ բաղմաթիւ դպրոցներ հաստատուելով, մատաղ պատանիներ որսալ սկսան, որոց մէջ նըշանաւոր է Պալի բաշայի գլուխը դրոնուած դպրոցնին: Ազգին տխուր ճակատագրէն հայրեր և մայրեր, իրենց զաւակներն իւրեանց ձեռքով ժէզուիթներու կը յանձնեն, որք հոգւով մարմնով կ'սպաննեն խեղճ պատանեակներն և ուրիշ պաշտօն չունին այլ միայն անջատել զանոնք Հայաստանեայց Ս. եկեղեցւոյ փարօխէն. և ծնողը առանց այս մեծագոյն զննան

ի հաշիւ առնելու կը խայտան իրենց զաւակաց ասոնցմէ սորված միայն քանի մը ֆրանսերէն բառեր թոթովելը տեսնելով: Ասկէ առաջ Մաքրի-գիւղ պատահած դէպք մը կը յիշեն անշուշտ ընթերցողք, և օտարասիրութեան տխուր և աղետալի հետեւանքներն ալ երկար ժամանակէ ի վեր վայելելէ կշտացած ենք. մեր անխորձութիւնն գրեթէ աւելի ազատութիւն տուած են առաջնոց տարածման և վերջնոց խլրտմանց. մենք որքան պարսաւենք այնքան չենք կարող մեղադրել զանոնք, վասն զի իրենց պաշտօնի և պարտաւորութեան գերի, իրենց սահմանէն ալ դուրս չահելու և տարածուելու համար բռն և տարապայման յոգնութեանց և աշխատութեանց յանձնառու կը լինին. հապա ո՞ւր զենք մեր եպիսկոպոսաց և վարդապետաց մէկ մեծագոյն մասին կեդրոնէս երկու ժամ հեռու անհովիւ դաւառի մը այցելութեան չերթալու հանած առարկութիւնները... հետեւաբար ո՞վ է յանցաւորը, անոնց՝ որ իրենց կոչման հաւատարիմ ծով ու ցամաք տակնուվրայ կընեն, աքսորի, անօթութեան և հալածանաց կը տոկան, թէ մենք որ մեր հաճոյից դրօսանաց գերի՝ վոսթորի գեղադուարճ եղերքներն կը թափառինք միշտ մեծագոյն և փարթամ վիճակներ երազելով...

Բայց նորէն մեր սեպուհ պարտաւորութիւնն է զգուշացնել մերազնեայ հայրերն ու մայրերը որ երբէք չյանձնեն իրենց մատաղ զաւակներու կրթութիւնն օտարներու ձեռք և մեր քիչին շատանալով աշխատին զանոնք ազգային դպրոցներ շրջել:

Յ Ն Ո Ր Ա Կ Ա Ն

Հարստութեանց թուանշաններ կան որք սուտի և սուտակի հետ միևնոյն շաւղէն կընթանան,

Ասկէ ամիս ու կէս առաջ Պաղտատի մէջ վախճաններ է Հնդկաստանի արքայազուներէն՝ Իգպալիւտ Տէօվլէ անուն նապապը: Այս արքայազունը ասկէ 35 տարի առաջ Պաղտատ գաղթելով անդ հաստատած էր իւր բնակութիւնը. յետ իւր մահուան թողած կտակը կը տրամադրէ Պաղտատի

մէջ ունեցած կալուածներն երբեք չը վաճառուիլ, և նոյն կալուածոց պէտք եղած նորոգութեան համար ամեն ծախք՝ իւր թողած ստացուածոց հասոյթէն պիտի հայթայթուին. ասկէ զատ Հնդկաստանի մէջ ունեցած ընդարձակ կալուածներն կը թողու իւր մօտաւոր ժառանգորդաց և տանի չափ նախնացը ամեն մէկուն 100 աւան ոսկի կտակեր է.

Այսու հանգերձ կըսուի թէ իւր նախնիներ իւրեանց տիրոջ մահուանէն յետոյ բազում հարստութիւն թագուցեր են:

Իգպալիւտ Տէօվլէ 90 տարեկան զուարթարնոյթ ծերունի մ'էր. Եւրոպիոյ առաջին կարգի դրամատանց մէջ 8 միլիօն անգլիական ոսկի ունեցած հարստութեանէն զատ, իւր քովը գլխունաւ առասպելական հարստութիւններն ալ հետեւեալներն են:

Քսան և ութն պաթման (մէկ պաթմանը վեց հօխայ է) թիւմէն ոսկի. մէկ սնտուկ օսմանեան հինգ ոսկինոցներ. երսուն երկու սնտուկ՝ անգլիական, Մաճառ և էմբէրեալ ոսկի. եօթը պաթման՝ այսինքն քառսուն երկու հօխայ. յանկինթ և ադամանդ հարստութիւն թողած է, որ իրաւամբ հազար և մէկ գիշերներու Նի պապայի քարոյրը կը յիշեցնէ մեզ, որուն առասպելական պատմութիւնը ամենէ քիչ բաժաններուն իսկ երկմտութիւն կը պատճառէ:

Ըստ մեզ, այդ հարստութեան գոյութիւնը անգոյ կը թուի. որովհետեւ մարդս իւր ստացուածոցը արդիւնքը մեռնելէ առաջ պէտք է վայելէ. մահունէ յետոյ հարստութեանը հաշիւը միայն տուողին, մենք պարզապէս աղքատ էր կըսենք, ուստի կարելի չէ որ հոգւով կատարելապէս աղքատ մը այս աստիճան արքայական հարստութիւն մը ունենայ:

ԱԿՆՅԻԻ ԽՕՍԿԱՊԸ

Ակնցի երիտասարդ մը որ երկար ժամանակէ ի վեր Պօլիս հաստատուած էր, օրիորդի մը հետ սիրահարած ըլլալուն իւր հօր նամակ մը կը գրէ և հրաման կը խնդրէ որ իւր սիրածին հետ ամուսնանայ. հայրը որ իւր զաւակին համար Ակնայ մէջ ուրիշ աղջիկ մը պատրաստեր էր յոյժ բարկացած Պօ-

լիս գտնուող իւր եղբորորդւոյն հետեւեալ նամակը կուղղէ:

Յարգոյապատիւ եղբորորդիս Կոզմոս սիրելոյս սիրով ողջոյն օղուլ,

Մատտէյի սիրելութեանդ լինի ուր հոգ մեր Փիլիկ լակոտն աղջինի մի մուհապէթ ախուրթա մի ունեցեր է, մատտէն աս քերթէներն ուր հասեր է նք, իմ ծովացեալ մեղաց բարկութենէս շմրթկեցայ, ուստի մուճիպն որ ասեա ինձմէ թալապ է արեր որ ըէյս խուրկիմ, մեր մնչուկը էֆէնտըմ դպրոցական լինելուց թախիմ մի էֆէնտըմ սէն սին անհասկանալի լախըրներ կրեր է, մենք ալ իրան էֆէնտըմ սէնսին շուրութով թուղթ մի խաւեցանք մեր մնչուկ հուսա նշանած ունի Փիլիկստորի աշխնը տի առնենք. աղաչեմ անտրտունջ սա սըխընթիս քաշես որ մէկ օրդ բազում ի անէ... սա լակոտը կանչէ ու ու խրատ արէ. հիմայէկս ալ ճամբու դնելով մեր կողմից ուղարկէ ու մասրութիւն համար ալ ուր ըսես հացադործ ճանիկի վրայ հալալէ մի կուքաչիմ:

Ն. Ծ.

Պօթիկենց Խաչատուր

Կոզմոս աղան նամակն ստանալուն պէս անմիջապէ՛ս եղբորդին իւր սենեակը կանչեց:

- Օ՛ բարի եկիր, ամիրայ:
- Շնորհակալ եմ հօրեղբայր.
- Ծէ երկրացդ լեզուն մոռցեր ես տէ էս տեղի լեզուն զուլանմիշ կըլլիս, բարով զարիֆցեր էս, ալ երկիրդ պիլէ չիտի հարցնես.
- Ի՞նչ ընեմ հօրեղբայր, այս տեղի դպրոցները մեզի այս կերպով սովորեցուցին:
- Հէյ էֆէնտըմ սէնսին հիմայէկս մօտ էկո ուր տեսութիւն մի անեմ քեզի հետ: Մնչուկ, մեզի խայֆէ եփէ:
- Շնորհակալ եմ հօրեղբայր, սուրճ չեմ դործածեր:
- Օղուլ էկէր խապիլի կայ իսէ քէրէմ ու հիմմէթ անէիր տէ շտակն ասէիր: յարգամեծար հայրդ էրկիրէն թուղթ մի ուղարկեր է, էֆէնտիմ սէն սին թախըմ մի լաֆեր արեր է, քիւմչի մալիւմ ա տիւք խոս թախիմ մի մը մասխարկութիւն արեր էք ես էլ ասանկ թախմ մը պուլաշըս մատտէներէ չիմ ախորժիր, ինչ կու գըրէ Սուրբ գիրքը, Սիւրեսցես զհայր

քէ, դուռն էֆէնտըմ սէն սին իմ զաննս չուրուծով ու զայտէով գործ չիս տեսնար:

—Բայց հօրեղբայր, ես հօրս դէմ ինչ գործեր եմ:

—Առնոր սա գիրք հայր է գըրեր:

Տղան նամակը կ'առնու սրտադող և կարգալէ ետք կը վերադարձնէ իւր հօրեղբոր:

—Բայց ես ժամանակին իրեն գըրած ու հրամանն առած եմ:

—Էյ ատ ախիկ բարով բան է:

—Մայրն ալ աղջիկն ալ շատ աղնիւ ու շատ համեստ են:

—Տիւ Պօլսի աղջիկներուն ականջ տի կախես նէ բանիկդ բուսած է, տիւն հաղբըլանմիշ արէ ուր քեզ երկիր տի խաւրեմ:

—Կարելի չէ հօրեղբայր իմ, եթէ դու ալ տեսնես աղջիկն շատ պիտի հաւնիս և քանի որ հայրս հոս չէ դու ալ հօրեղբայրս ըլլալով կրնաս անոր տեղ անցնիլ. ինքեքմ մէյմը միատեղ երթանք աղջկան տունը, եթէ դու չը հաւնիս ես ալ քու խօսքիդ հնազանդելով երկիր կերթամ:

—Եֆքեարնիդ շատ աղէկ է, քու խօսիցդ միւսիպինճէ տի երթամ սա աղջիկը տեսնելու. այսպէս երկուսը խօսք մէկ ընելով հետեւեալ կիրակի աղջկան տունը երթալու կը պատրաստուին:

Հետեւեալ կիրակի առաւօտ Կողմոս աղան ածիլուած և երկայն ճիւղապէն ուսը զարկած իւր եղբորորդւոյն հետ չիտակ Սամաթիա Ենի-մահալլէ տան մը դուռը ձեռք առին, տնուորք արդէն դիտնալով փեսացուն ին գալը մէկէն դուռը բացին Հրամմեցէք, հրամմեցէք ըսելով:

—Հիւրամեցէք էֆէնտիմ, միդի բաւական սպասեցիք իսէ տէ, մեր մնջուկ առաւօտանց էֆէնտըմ իւշկէկ կէլնի, էհ վախիթ տէլիդանլիտի է:

—Վեր հրամմեցէք հողի:

—Էֆէնտըմ նուաստնուս մենծ իքըմ կանէք, ծառայականս էֆէնտըմ մահճուկ կանէք:

—Ինչ ըսել է ճանրմ. այսօրուան օրս փեսիս ամբճան էք, հիշ ձեզի պատիւ չընել կըլլայի:

—Արեդ սիրեմ հանրմ, լեղուդ ու տեմ, ինչ ալ աղւոր կը խորաթես:

Հարսնցու աղջիկն այս միջոցին առնու բերելով Կողմոս աղային կը հըրամցընէր:

—Վայ հանրմ, մեր մնջուկին հարսնցուն դիւ ես, կէօկիւսս էնտիչէ մի կար, մէկէրչի մեր մնջուկն հախի է եղեր... Կողմոս աղան անուշ ուտելով աչքին ծայրով աղջկան մօրը կը նայէր:

—Հանրմ, ամիրայն խոս չէ էֆէնտիմ:

—Ամիրայն ո՞վ է, աղաս:

Երիտասարդը փութաց հասկըցընել թէ իւր ամուսնոյն համար կըսէ:

—Էհ, աղա ինչ ընենք Աստուած ողորմի հողւոյն երկու տարի է մեռաւ:

—Տէրն զձեզ անփորձ պահեսցէ. էհ ինչ տի անենք տիրոջը կամքն է. հըմայէկս էֆէնտըմ մեր ճումպուշը նայինք, էն էկէր մեր մնջուկ Աստուծոյ էմիրով որ տի կարգուի մենք ալ էֆէնտըմ սէնսին խանից պուճախները կենալն իսէ, մենք ալ հոս հանգիստ կանենք, ինչ տի ըսես հանրմ:

—Գլխուս վրայ տեղ ունիք հոգիս, տունը ձերն է մենք ալ ձերն ենք:

—Վույ լեղուդ ուտիմ, լաւ կըլլի օխ կէլ քէյֆս, օլտուխճա պէօլէսի օլտուն:

Երիտասարդը կամաց մը հօրեղբորը կը յայտնէ հօրը նամակը, Կողմոս բոլորովին սիրով վառեալ կըսէ տղուն. հայրդ ինչ տի ասէ, էֆէնտըմ սէնսին օլմուշ պիթմիշ պիր իշ տիր ես մատտէն իխթիզայը սուրէթտէ տի գրիմ, տիւ տէրտ մի անէր: Այսպէս սով Կողմոս իւր հաւանութիւնը կուտայ տղին ամուսնութեան, զի տղէն աւելի ինք աղջկան մօրը աչք ունէր. այսպէս նոյն օրը ամէն ինչ կարգադրելէն յետոյ երկու կողմանէ խօսք կը տրուի առջի պսակին հարսնիք կատարելու Կողմոս աղա իւր սենեակը առանձնացած առջի պսակը չուանով կը քաշկրտէ:

Աստուած շատ քաշկը չի տայ, ըստ առածին:

Անխելք շունը անմտօրէն

Մաս կը յուսայ կարկանդակէն:

Տ. Գալէմճիեան

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Նախորդ թիւէն)

Ովսաննա տուտուն Պօտոս աղային տուած հրահանգին համեմատ, փեսին ունեցած կարասեաց մէկ ցուցակը խղճի մօտք գրել տալէ յետոյ, երեկ դարձեալ կամուրջին գլխու յիշեալ սրճարանը դիմեց:

Պօտոս աղան Ովսաննա տուտույին սրճարանէն ներս մտնելն թէև նշմարեց, սակայն չը տեսնել ձևացնելով, սկսաւ իւր մէկ բարեկամին հետ հետեւեալ խօսակցութիւնը շարունակել:

—Պանդա պախ, իշտէ սանդա ճէտվէլ զալէմ ճէվապ, դարընլա մուհապէթ էտէրէք օթուրաճանդը, ախսի կիտինճէ հէմ այտա պէշ լիւրայը վէրմէլի, հէմ հափիստէ թիւնէմէլի, արթըղ զուտուրունդը սէն պիլին:

—Աման Պօտոս աղա, այագլարընը էօքէլիմ, դէօլէն օլայըմ, գըյմա պանա:

—Էքսիդ արթըղ լախըրտը պէնդիմ զուլաղըմա կիրմէզ, արթըղ կէթ էլիճէ պիր տիւշիւն թաշընտա էօլէ եանդըմա կէլ:

Ովսաննա տուտուն յաճնեցու վըրայ հիացած Պօտոս աղային մօտենալով ըսաւ:

—Էշեալարը եագտըրտըմ կէթիրտիմ:

—Հա կէլախինդի, օթուր. և նախկին խօսակցին դառնալով կրկնեց. շինտիճիդ սանդա բազար էրթէսի կիւն. զիւնէ դատար մէօհլէթ, աղնայօն մը օնտան ոսղրա պանդա պիր ճուղապ վէրմէլի. շինճիդ սէնին իշինէ կէլէլիմ, էշեալարըն իճմալընդը եարտընդը:

—Իշտէ ինէտէն իրլիդէ դատար պունտա եագլըլ տըր:

—Պու էրմէնիճէ եագլըլ հէյ կիտի, պէն օթուրմալ պիլմէմ:

—Վէր պէն օգուեայըմ սէն տիյնէ. մէկ պըրօ և մէկ հայելի:

—Ալէֆի տէտիդին մէլէէմ մի:

—Պանա էօլլէ կէլիրքի հայելի տէյի պրօնուն իւտիւնտէքի այնա իշին տէմիշ տիր:

—Օրայը աղնատըղ, պիր պրօյըլա պիր այնա տահա պաշղա:

—Պիր շալ էօրիւնէյի բօպաթիլ...

—Շալ էօրնէդինտէն թօրպա մը տիլմիշ:

—Թորպա տէրիլ ճանրմ րօպաթիկ
եանի սապահլարը կէճէլիլին իւզէրին
տէն կիյէրէր :

—Շունդա տիւրիւստ խըրգա տէ-
սէնդէ :

—Էյ իշտէ նէ պիլէյիմ ալաֆը-
րանկա պէօյլէ տէրէր :

—Պիր չիֆթ գանավա բանթուֆ...

—Գառնավալ բանպուզը՝ նէ տիր :

—Մեղայ տէր Աստուած ուրկէց
ալ կույտուրմիլէ. բանթուֆ չու հանի
գունտուրայը չըքարըլարսա օնու կի-
եէրէր :

—Շունդա տիւզճէ թէրիլ տէ-
սէնդէ, պիր տէ տուրմուշ գաւալը
բանպուզը պիր պիրինդէ զարըշտըրը-
յօն :

—Իշտէ նէ պիլէեիմ, նէ եաղըլը
ըսա օնու սէօյլէեօրմ, տէօրթ գաթ
իշ թագըմը, իւշ թանէ եիւզ բէշկիրի
պիր իրէք շէմսիյէ, իքի թանէ գրա-
վաթ...

—Նէ չէքիլ շէյ օ :

—Պօյուն պաղը, օնտան սօղըամա
պիր ֆըրչա, պիր թարաք, եիւզիւ
չուհա գաբըլը պիր թէօյիւն քիւրք :

—Թէքմիլ թուլո՞ւմ մը տըր :

—Էյ իշտէ պօյճա քիւրք տիր...

—Կուսուլէ ալթունդա տայիր պիր
շէլ եօթս մու :

—Գա նէ՞ մինասիպէթ, կիթտիլի
վագըթ գըղըմըն կիւզէլիմ մէտայլեօ-
նույլա գիւբէլէրին տէ ալմըշ կիթ-
միշ իտի :

—Ոնլար չափուղ աեաղընա կէլիլը,
չինճիլ սէն պու էշեալարը համալա-
րա եիւլէրսին, ալըր տօղրուճա
պանդա կէլիլսին, պէնդ օնդու խան-
տա հէմէրիլէրին պիրինին պօշ պիր
օտասը վար, օրաեա զօր մէօհիւրլէ-
տիլտէն սօղրա հըֆզ էյլէրին. իքի
տէ շահատ եաղտըրտըլ մըլըտը, ար-
թըլ չըպըղընը եալա գէֆինէ պախ,
աղսան մը :

—Գա ա՞ս ինչ կըսէ, էվտէ գալըր-
սա նէ զիյանը վար :

—Նիսա զըսմընըն սաչը ուզուն ախ-
լը զըսա օլուր. եարըն կիւլէյին զալ-
խըպ տա էլի պին զուրուշուղ էշեա
տավա էյլէր իսէ. ճէվապընդա զա-
տըր օլապիլէճէնդը. ամա պէօյլէճէ
օտատա մէօհիւր ալթընտա զալընճա
իքի առամ տա շահատէթ էտի՞նճէ
արթըղ օնդա աղլամաղ տիւշէր աղ-
նա՞եօնմու :

—Գա իրաւ եա մարդ, մալըմտան
ուճարմ եարըն գալգար էօյլէ պիր
իֆթիրատա էտէր :

—Իշտէ օնդուն իչին էօնճէ ըիւզ-
կեար կէլէն տէլիլէրի տըլմալը :

—Աստուած հանեց քեզ իմ տէմս
հէմէն կիտէեիմ պու կիւնտէն էշեա-
լարը համալարա եիւլէլիլ պուրայա
կէթիլէեիմ :

—Պուրաեա կէթիլմէ, պէն Պա-
լըղ րաղար աղղընտա պէլիլէրին, հա-
մալար կէլինճէ օրատան կէօթիւրէ-
ճէղ խանըմըլ եախըն տըր :

—Պէն չիմտի կիտէր պիր սահաթ
սիւրմէզ էշեալարը ալըր կէլիլիմ ըսե-
լով մեր միամիտ Ովսաննա տուտուն
ուզղակի տուն գնաց :

—Գա ախճիկ, ել սա չըլլալուն
էշեաները զատէ օր տանիմ պիտի :

—Գա ինչո՞ւ ետ պիտի տաս, մին-
չօք օր ըղզակնեքս չըբէնէնէ, չէօք մը
չեմ իտար :

—Ջայէր հանէի անոր ծառքը պի-
տի տայի, ապօքաթը ըսաւ քի, ինչ
ունի չունի տունը մի պահէք կելլէ
եքըլը հարուր քէսէի էշեա տավա կը-
նէ. էյիսի մի, էշեաները օտա մը պիտի
տնէ, վրայէն ալ աղուր մը պիտի մէօհ-

ըէ քի եքէն չելլէ շուէթուլթուն մը
չընէ :

Մայր ու աղլիկ առ այս համոզ-
ուած ամեն ինչ ժողվըտեցին ծրարե-
ցին և Ովսաննա տուտուն երեք բեռ-
նակիր բերելով կարասիները բեռնա-
ւորելէ յետոյ Պալըք բաղար տարաւ
ուր անհամբեր իրեն կսպասէր թիւքի
մականուանեալ Պօտոս աղան :

—Թամ վախտընտա կէլտին, պէ-
նիմ տէ իշիմ օլտուլըտը աղ տահա
կիտէճէլտիմ :

—Պիլիլիմ պիրազ զիյատէ պէք-
լէթտիմ իսէ արթըք աֆ էտէրսին Պօ-
տոս աղա :

Մեր Պօտոս աղան կարասիներն իւր
համախոհներէն միոյն սենեակը փո-
խադրելէ յետոյ սենեկին դուռը լաւ
մը գոցելով գուրսէն ալ կարմիր կըն-
քամոմով և խոշորկեկ կնքով մը կնքեց :

—Շինճիք չարչամպա զիւնիւ կէլ
տէ, պէն իքի սաթըր պիր արգուհալ
եաղտըրը բաթիլիլանէյէ վէրինճէ
կիւլէլինդի կէթիլտիլ էլքին պիր հա-
փիսէ տըլաղըլ. օնտան սօղրատա ար-
թըղ իճապընա պախարըլս :

—Սաղ օլապըն, արթըք սէն նա-
սըլ պիլիլսէն էօյլէ եար :

—Սէնին հէչ վաղիֆէնտէ օլմասըն
հայտէ իշինդէ կէթ :

Ովսաննա տուտուն բոլորովին վըս-
տահ, գոհ սրտով տուն դարձաւ.
գժբախդարար չորեքշաբթի օրն երբ
յիշեալ սրճարանը դնաց Պօտոս աղան
գտնելու, իրեն պատասխանեցին թէ՞
այն օրէն ի վեր տեսած չեն զինքը,
ուստի կարասիները գտնուած չունէ
հա՞, անդ գտնուողներն թերևս գիտ-
նային թիւքի Պօտոս աղային ուր գըտ-
նուիլը. մեծ եղաւ սարսափը երբ տե-
սաւ թէ կարասիներն գրուած սեն-
եակի դրան կնիքը քակուած և նոր
վարձակալներ եկած էին անդ բնակե-
լու. ամեն կողմ հարցուց Պօտոս ա-
ղան և կարասիներն. օտապալին ը-
սաւ թէ՞ նոյն սենեակը արդէն պա-
րապ էր, մարդ մը գալով քսան և
չորս ժամու համար վարձեց սենեակը
յետոյ երկու օր առաջ գալով, թո-
ղած կարասիներն առաւ տարաւ.

Այժմ կը լսեմք թէ Ովսաննա
տուտուլին փոփոխամիտ փեսան կն-
քահայրը զրկելով, իւր լաթերն ու
կարասիներն կը պահանջէ եղեր :

Կըսուի թէ երկու կողմանէ ալ
դատաստանական ժողովոյ պիտի դի-
մեն :

ԳԼԹԼՐԻԶՄ

—Սիրոս աղա, պու սէնէ գէօյէ
կիթմէեէ նիլէթ վար մը :

—Պէնտէ նիլէթ վար ամա, գէօյ-
լէրտէքի էվ սահապլարընտա էմիլիէթ
եօք, քիրայը բէշին իստէեօրլար :

—Ատամ սէնտէ, կէլէն սէնէ եէնի
մահալէտէ օթուրտուղում էվին քի-
րասընը տահա վէրմէմիլիմ, էվ սա-
հապը եալվարըեօր քի էվի եինէ պա-
նա քիրաեա վէրսին :

—Ինանըրմ, գօմիսիօն խանըն-
տաքի գօնսօլիթճիլէր տէ էօյլէ տիր.
էլլէրինէ կէլէն բարաեք տայիմա դա-
յըպ էթտիլքիլէրի եէրէ կէօթիւրիւպ
վէրիլէր :

—Վայ էֆէնտիմ, իսմի շէրէֆինլէ
միւշէրրէֆ օլապըն. Ալլահ չօք սէնէ-
լէրէ եէթիշտիլսին :

— Խայր օլա Յովսէփ աղա, Մեծ պահքտալըդ տահա խաչ կէլմէտի:

— Եալընըդ խաչա մախսուս տէյիլա, կէչէն բազար կիւնիւ խմինիդ խտի Անառակ որդի տէյիլ մի եա:

— Հա շիմտի ֆիքրիմէ կէլտի, տող-րուսունու իսթէրսէն, էկէր պէօյլէ անկուտ եէթիշտիրէճէքսէ հիչ եէթիշէ տիրմէսին, զիրա անկուտի անառակ-լըքտա օլմաեօր:

* *

— Աղապա, պու սէնէ հանկը քէօ-յէ կիտէճէերիդ:

— Իշէր պէօյլէ կիտէրսէ տողրու-ժէրի քէօյիւնէ:

— Աման խայրա աչ ալղընը

— Խայրըդ շէյի պիլմէմ, օրանըն հաւասը բէք կիւղէլ օլտուղունտան պէնիմ կիպի իշտիղէր օրասընը արղու-յէեօրլար:

Էվէլի կիւն իքի միւսիւլէր Գուրօն գաղինօսունտա աթիտէքի միւքեալէ-մէյի էթմէքտէ խտիլէր:

— Մօշէու Մուտանիա չըմէնտըֆէ-րի եաբըլմաղա պաշլատը մը աճապ:

— Պիլմէմ ամա, պաշլաեաճաք ի-քէն կէրի գալմը:

— Օ պէնիմ պահթըմտան տըր, է-կէր պաշլամըզ օլայրտը էլլի լիւրա այ-լըքլա սանտըքքեարլըղընը պանա վէ-րէճէքլէր խտի:

— Պանա տա ոու գուլմանեասըն-տան օթուղ լիւրա այլըղլան իշ վէ-րէճէքլէր ամա, Ստանպօլա սու կէ-չիրմէլէրինէ պէքլէեօրլար:

— Իքիմիղլին իշի տէ ուլկուն, պէն չըմէնտըֆէրին պաշլանմասընա պէք-լէյիմ սէնտէ Ստանպօլա սու կէչիրմէ-լէրինէ, պանա գալըրոսա նէ պէնիմ սանտըքքեար օլաճաղըմ վար, նէ տէ սէնին մէմուր օլաճաղըն վար:

— Ատամ սէնտէ, պիւսթիւթիւն պօշ կէղմէտէն իսէ պէօյլէ պիր ումուտլա վաղթթ կէչիրմէք տահա էյիտիր:

* *

— Ռօքոս աղա, բասկալեայա քա՞չ հաֆթա գալտը:

— Զանն էտէրսէմ տէօրտ հաֆթա գատար օլմալը:

— Էօյլէ իսէ եալաչ եալաչ, ու-ժիադ թէֆէք լաղըմ օլանլարը շիմտի-տէն ալմաեա պաշլամալը:

— Պաշլամաեա պաշլարսամ, պու

սէնէ իւքին պօթինլէրիմի պաշլամա էթտիրէճէերիմ:

— Մինասիպէթսիդ լազըրտըլա՛ր... սանա տէմէյօրուղ քի պանա գատիֆէ իրսթան եափասըն:

— Հա իշտէ շիմտիտէն Բասկալեա-լըք հէր ըսմարլաեաճաղըն գատիֆէ ֆիստան կիպի տիր:

— Տիւղ է պու սէնէ պիղէ Բասկա-լեա կէլմէյէճէք տէ տէ պիթիր:

— Օնու արթըք տէօրթ հաֆթա սողրա պաքալըմ նասըլ օլուր իշէր տէ, օ վաղթթ սէօյլէրիդ:

* *

— Հաճի աղա աա իրինկուն թա-վացու ծուկ մը առնէիր, ալ չոր ու-տելով ներսիդիս չորցաւ:

— Ասոր զայէր ձուկ կառնուի, էն պանաղի ձուկը կրակի գին է:

— Հա քեղ տեմնամ, ծովին մէջ ալ խըթլըլա ձգէ, նայիմ:

— Բեղի սո՛ւտ պիտի ըսեմ, ասոր մարտին 28 նէ հոռմները ձուկ կուտեն:

— Էյ զայէր հոռմները ձուկ կու-տեն տէյի հայերը պաք պիտի պըռ-նեն:

— Զարար չունի, տարին օր մը օլ-սուն խաթրերնին չը սեպենք զայէր:

* *

Գիւղի մը մէջ միամիտ՝ բայց խիստ սրբակրօն երէց մը կար որ բոլոր գիւ-ղացւոց միակ պատգամն էր, վարու-ցանի և հնձոց օրն ու ժամը ինք կո-րոշէր. Միացեալ Ընկերութեանց դըպ-րոցներու ուսումնաւարտ մը, այս մեծ պահքին օր մը տէր հօրն հարցուց:

— Տէր պապա մեծ պաքին հաւ-կիթ ուտելն մեղք է:

— Հաւկիթ ուտել, բացադանչեց զարհուրանօք, հարկաւ մեղք է գա-ւակս, չըլլայ որ այդ բանը ընեո:

— Հապա Լատինները կուտեն և մեղք չեն համարեր:

— Անոնց հաւերը ծոմ կը բռնեն օրհնած, ուստի հաւկիթներն ալ այն-չափ մեղապարտ չը համարուիր պա-տասխանեց:

* *

— Վիչէնիկ նէ տիր պու սէնին թուլտուղուն եօլ մեծ պաքա կիրելի տահա պիր կիւն ժամա կիթմէտին:

— Տուտու սէօյլէեօրսըն ամա, վաղթթ օլո՛ւեօր քի ժամո կիտէերիմ, սապահլաեըն գալգարըմ էօյլէնէ գա-

տար մէքթուպ եազարըմ, օնտան սող-րա մէքթուպարը տաղըրտըրըմ, սող-րամա կէօնտէրտիկիմ մէքթուպարըն ուրօնսլարընը ալմաղա տօլաչըրըմ, կիւն ագչամ օլուր. ագչամլարը տա իստէր իստէմէղ կիւնտիւղտէն գարար-լաշտըղըմ ունտէվուլարտա պուլու-նաճաղըմ, շիմտի սէն սէօյլէ ժամա նէ վաղթթ կիտէիլմ:

— Վիչէնիկ օղլում օ քի էօյլէ իսէ իշինտէն գալմա, պէնտէ շիմտի գան-տըմ քի էօլմէտիքտէն սողրա սէն ժամա կիտէմէեճէքսին:

* *

Էվէլի կիւն գուլումճու չարչըսըն-տա իքի թիւքեանտաչ աթիտէքի միւ-քեալէմէեի էթմէքտէ խտիլէր:

— Ուստա Կարապետ պիր շէյ տույ-տում չօք սէվինտիմ, գէրիմէյի նը-չանլամըճսըն:

— Էվէլթ կէօղիւմիւղիւ գաբատըք պիթիրտիք իշի:

— Էյի տիւշիւնմիւշիւն գարտաչ, նէ եաբաճագօրն պաղը պիչիմիդ շէյ-լէրէ կէօղ գաբամալը:

ՀԱՏՆՏԻՐ ՔԵՐԴՈՒԱԾԲ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԲԱՆԱՍՅԵՂԾԻՅ

ՀԱՆԴԵՐԶ

Կարևոր գիտելիք և նշանակութեամբ

բառից

ԵՐԿՐՈՐԳ ԳԻՐԲ

Պիտար էֆէնտի Արապաճեանի սոյն ընտիր հաւաքածոյն, մաքուր տպագ-րութեամբ իւրոյս ընծայուած է Գա-վաֆեան տպարանէն և կը պարունա-կէ թուրք մեծանուն բանաստեղծից նշանաւոր երկերն:

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց-քով ի գին 6 դարուշ:

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍ

Լաւագոյն քառթօնի վրայ ա-մէն լեզուաւ կը պատրաստուի ի գին 100 հատը 10 դհէկն պէտք ունեցողները պէտք է գիմեն Գ. Պաղտատլեան տը-պարան Յակոբեան խան թիւ 13 Կ. Պոլիս:

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պ. Պ. Ի. Բ. Ա. Ն

Կ. Պոլիս Զիչէք-պազար թիւ 23

ՏՕՔԹՈՒ Տ · ՊԱՊԱԵԱՆ

Մանկարարձ և մասնագէտ կանանց և տղայոց հիւանդութեանց, սոյն ճիւղերն ի Փարիզ վորձառութեամբ կատարելագործած ըլլալով՝ այժմ իւր բնակութիւնը հաստատած է ի Գատը գիւղ, Մօտա ճատտէսի, Անթիպոյի դեղարանին դէմ թիւ 87 տունը ուր ամէն առաւօտ մինչև ժամ 5 հիւանդ կրնոյն ի դիւրութիւն իւր յաճախորդաց վերոյիշեալ Տօքթօրը այցելութիւնք կ'ընդունի նաեւ ամեն օր կէս օրէն վերջը կամրջին դէմ Գիւլիւքեան եղբարց դեղարանը վերի յարկ իւր սենեակը։

Զրի դարմանք կիրակի օրեր մինչև կէս օր իւր Գատը գիւղի բնակարանը։

ՔԻԻԶԻԻՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐ

Տ Է Պ Պ Օ

26 Սրանպօղսա, Եեմի Ճամիքե 26.

ՍԲԷՉԱՐ ՏԻԻՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՆՊՕԼ Քէօբրիւ քարչսընտա — 77

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏԱ Տօղրու Էօլտա — 168

Մէջքիւր Էհալսանէ վէ սրէչար տիւքքեանլարնտա միւթէատտիտ վէ էնվայի թէրքիւլաթը քիմէվիյէ վէ էնզա վէ մուալէճաթ վէ ալէաթը ճէրրահիյէ, վէ սլէա ճինս լասթիք իլէ չէլիքտէն մասմուլ ալաթ ու էտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլինտէ պաղլար, վէ Ֆրանսըզ վէ ինկիւլիզ էնզալարը, սօլֆաթօնուն էն ալէա ճինսի, Էէրլի վէ էնէպի մաստէն սուլարը, Փօթօլըաֆճըլար իչիւն թէրքիւլաթը քիմէվիյէ, Պրատօ շարապլարը, Գօնեաքլար, էնվաի իչիլէր, Գօգուլու սապուլար, Նէֆիս բուտրա, օ տը Գօջօնեք, սաչ սուլարը, տիւզիլիւնլիւքէր, վէ ըսօ բէչարլար իլէ քիմեալսանէլէրէ մալսուուս ճամ դապլար վէ ալաթ ու էտէվաթ մէվճուտ օլուպ, թօրտան վէ բէրաքէնտէ ֆիրուլթ օլունուր։

Քէզալիք մէզքիւր տիւքքեանլարտա մուալէնէի թըպալիյէ տալիի ճըրա օլունուպ, պունա մալսուուս օտալար վար տըր։

Պէյօղլու Էհալսանէսի կէճէլէր աչըգ տըր

Զէյլ — Պիլճիլիլէ էնզա վէ էմթաամիզըն էն ալիս ճինստէն օլտոււղսնու վէ բէք էնվէն ֆիյաթլա սաթըլտըղըն Տօքթօր Էֆէնտիլէրէ վէ բաղլէթլու էհալիյէ իլան ու սէյան իտէրիւ։

— 216 —

— Բարի լոյս, սիրելի բարեկամք իմ, յուսամ թէ գիշերն հանգիստ էիր։

— Շատ հանգիստ, եթէ հիմայ դրան չը զարնէիր, թերևս մինչև ցորեկ քնանայիր։

— Բայց արդէն կէս օր եղաւ, անոր համար եկայ ձայն տալու։

— Ահ, երկու գիշեր է քնհատ մնացեր էի, հանգիստ անկողնոյ մէջ քունս տարեր է։

— Բան մը չը դիտեր ըսաւ ինքնիքն Նիկոլ, կը վախնայի թէ այս անսովոր թմբորութեան նկատմամբ պիտի կասկածի։ Կերևի որ բան մը չը յիշեր։ Ետոյ խօսքը Արսէնի ուղղելով ըսաւ։

— Այրի հաղուէ և սուրճն իմսենեակս խըմենք դեռ կէս ժամ ատեն ունիմ շուկայ երթալու։

— Շնորհակալ եմ, այսօր ճիշդ կէս օրին Բագարատ ժամադիր է անձանթի մը հետ որ Գարա գէօյիւ սրճարաններէ միոյն մէջ պիտի տեսակցին, պէտք է անդ դառնուիմ և ես արդէն շատ ուշ մնացի։

— Ուրեմն աճապարէ բարեկամք իմ, վայրկեան մը զայն աչքէ վրիպեցնելով սոսկալի հետևութիւններ կրնան յառաջ գալ։ Դնայ, և իրիկուան անհամբեր քեզ կսպասեմ։

— Այս իրիկուն զիս մի սպասեր ըսաւ Արսէն դաղտնի ակնարկ մը ուղղելով Նիկոլի և

— 213 —

Վերջապէս Նիկոլ մանրազնին խուզարկելէ յետոյ Արսէնի բոլոր հանդերձներն, Ռչինչ, մըրմուաց, խօստով անագիրս գտած չէ։ Կասկած չի տալու համար ամեն ինչ նախկին վիճակին մէջ թողլով հեռանանք։ Այս ըսելէ յետոյ թղթապանակը առած դրպանը դրաւ դարձեալ, և ճրագը մարելէ վերջը սենեկէն ելնելով մեղմիկ դուռը դռցեց և մեկնեցաւ։

Հաղիւ երկու վայրկեան անցած էր, սենեկին մէջ գտնուած անկողնակալի մը դուռը իւր ծխնեաց վրայ դառնալով բացուեցաւ սուրկէ ստուեր մը սողոսկելով դուռս ելաւ, Սողոմոնն էր այդ ստուերը որ անկողնակալին մէջ մտած էր քովի սենեկին միջնորմէն։ Ուշադրութեամբ դուռը մտիկ ընելէ յետոյ համոզուելով որ զինքը լսող չիկայ, սեղանին մօտենալով լուցկիով մը ճրագը վառեց։

— Իրաւ որ սա տէրս տխմարին մէկն է, ըսաւ Արսէնի գրպանէն թղթապանակն հանելով։ Գաղտնիքին բանալին ձեռքն ունէր և թողուց։ Սա հինցած թուղթի կտորը հասկըցողի համար շատ գաղտնիքներ կը պարուենակէ և քանի որ պարոն Նիկոլ չը դիտցաւ զայնս լուծել, պարոն Բագարատայ անկէ գըտնել հանդոյցը։

Այսպէս մենախօսելով քառածալ հին թուղթը թղթապանակէն հանեց և մեծ զգուշու-

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՁԸ ԱՆՈՆԻՄ ՄԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲ-
 ՍՏԱՆՊՈԼ ՎԷ ԱՆԱՏՈՒՆԻ ԻՉԻՆ ՄԻԻՏԻԻՐ ՎԷ ԱՃԵՆԹԷ
ԱԼԷԻՍԱՆԴՐ ԳՈՒՐՄՈՒՋԻ
LA ROUENNAISE
 1837 ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՄՈՒՇ
 ՁԵՐՄԱՅԷ 4000,000 ՖՐԱՆԿ
 ԻՏԺԻԹԻ ազգէսի տախիլի հիսապ տէկիլ տիր
L'INDUSTRIELLE
 ԵԱՆԿԸՆ ՇԻԻՊԵՍԻՆՏԷՆ 1,500,000 ՖՐԱՆԿ
 ՍՏՈԼ ՍԷՐՄԱՅԷ 5,000,000
LA CAISSE D'ASSURANCES MUTUELLES
 Նանդընտան մատա աղնամ վէ հայվանաթ տախի սիկուրթա օլընուր
 Թալսիլի մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնէր Գալաթատա Եիւքսէր Գալ-
 տըրմատա իզմիրլի օղլու խանընտա 10 նումէրօլու իտարխանէմիզէ թէշ-
 բիֆ իթմէլէրի :
 Էտիրնէ վէ Շարգը Բումէլի աճէնթէ վէ միւտիւրիէթի
Գ. ՏԷԼԻԳԱԹՕՍ

Տ Օ Դ Թ Է Օ Ր
ՕՆՆԻԿ ԳԱՐԱՄԱՃԵՍՆ
 Տօղթէօր Օննիկ , Կ. Յ. Գարա.
 մաճենա էֆ. որ ուսումնասիրած է մաա.
 նաւորապէս ներքին . մորթային և կա-
 նանց հիւանդութիւններն պատիւ ու-
 նի ծառայանել Արգոյ հաւարալութեան
 թէ՛ հիւանդ կ'ընդունէ՝ մէկն օր նէնի-
 Գարա Ալ-Պյաճըար բողոց 40 թիւ
 իւր տան մէջ և կը գտնուի ամէն չո-
 րեքշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 8նէն
 վերջը Պահճէ-Գարա Չալըգեան Պօղոս
 էֆէնտիի դեղարանը :
 Ձրի խորհրդակցութիւնը ժամը 8նէն
 9, ամէն հինգշաբթի իւր բընակարանը և
 երեքշաբթի օրերը Նսայեան Ճիւղանի
 էֆէնտիի դեղարանը ի Սամաթեայ :

Ի Լ Ա Ն
 Կազմեթամբըն պիր սէնէլիք նիւս.
 խէլէրի ճիւղէնիպ մաթպաամբըտա 4
 մէճիտիէեէ ֆիրուխթ օլընմագաա
 տըր :

— 214 —

Թեամբ իւր դրպանին միջ տեղաւորեց . յետո
 ճրագը դարձեալ մարելով , փոխանակ սենեկին
 դռնէն ելնելու եկած տեղէն ետ դարձաւ :
 Հետեւեալ առաւօտուն փոթորիկն անցած
 և օդը խիստ պայծառ էր . արևուն ճառա-
 գայթններն Արսէնի պառկած խուցին պատու-
 հանէն ուղղակի երեսին զարկած էին : Արսէն
 բոլորովին քրտինքի մէջ ողորդած արթննալով
 աչքերը բացաւ , բայց արեւն չեշտակի լոյսէն
 անմիջապէս դարձեալ դոցեց . յետոյ անկողնոյն
 մէջ կիսովին ելնելով նստաւ :
 —Անհաւատալի բան , ըսաւ ինքնիրեն ,
 քունքերս կը բզղան , ուղեղս պայթելու չափ
 կը ցաւի , ո՛ր կը գտնուիմ արդեօք , հար-
 ցուց ինքնին չորս կողմը դիտելով . . . ահ ,
 հիմա կը յիշեմ , երէկ գիշեր Նիկոլ զիս իբր
 հիւր ընդունելով կնոջն ներկայացուց , յետոյ
 սեղանին վրայ դինի խմեցինք և . . . ահ ,
 թմբադեղս . ինձ դէմ գործածեց ինչ որ սի-
 րուհւոյ մը համար խնդրած էր ինձմէ . անդ-
 գամը զիս իւր որդեայթին մէջ ձգեց տղու մը
 նման խաբելով զիս , բայց ի՜նչ չահ ունէր զիս
 թմբեցնելու . . . էհ , ինչ աւանակ եմ , գո-
 չեց մէկէն ի մէկ և անկողնէն ցաթկելով հան-
 դերձներուն վրայ խոյացաւ , աճապարանօք
 թղթապանակը դրպանէն հանեց բացաւ , քա-
 ռածալ հին թուղթը չիկար մէջը որուն վրայ

— 215 —

այն խորհրդաւոր բառերը գրուած էին :
 —Ա՛ . . զիս կորսնցունել կուզէ . արդեօք
 պիտի կարենայ հասկնալ նոյն բառերուն ի-
 մասունքն . ինչ որ ալ ըլլայ վտանգը մեծ է ,
 պէտք է առաջին առնուլ . այն սոսկալի ըն-
 կերութեան անդամներէն մի միայն մին եթէ
 իմանայ թէ իրենց գաղտնիքը ֆիւտէի կորսուած
 եմ , արդեօք Նիկոլ այդ դաւադրաց անդա-
 մակից է . ոչ , եթէ ընկերութեան անդամ-
 ներէն ըլլար , թուղթը չը պիտի գողնար գըր-
 պանէս . բացայայտ է որ այդ խօսքերուն նչա-
 նակութիւնը չը գիտեր և հասկնալու համար
 թղթապանակէս առած է . կանխենք զինքը .
 պէտք է Բագարատը տեսնել և երբ Բագա-
 րատ համոզուի թէ իւր վրէժինդրութեան պի-
 տի աջակցիմ , իմ թուղթս խիստ գիւրութեամբ
 ետ պիտի առնէ Նսկոլէն :
 Այս միջոցին սենեկին դրան մեղմիւ երկու
 անգամ զարկին :
 —Ինչն է , ըսաւ Արսէն անկողնէն ելնե-
 լով , այնպէս ձեւացնեմ որ անցած դարձածէն
 բան մը չեմ գիտեր և այս անգամ վա՛յ յաղ-
 թուողին :
 Դրան կրկին զարկին դուրսէն :
 —Ահա եկայ , ըսելով Արսէն դրան պար-
 զունակը քաշեց . եկողը Նիկոլն էր որ խնդու-
 մերես սենեակ մտնելով ըսաւ :